

การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา
Development of Instructional Leadership Indicators for
World Class Standard Secondary School Administrators
สุدارัตน์ แก้วเก้า*, นิคม จารุณณี และปรีชา คำภีรปกรณ์*****
Sudarat Kaewkao, Nicom Charumanee and Preecha Kampirapakorn

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา 2) เพื่อประเมินความสอดคล้องตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจี้และมอร์แกน จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณาถึงนัยน์ร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัย พบร่วม

การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา มี 5 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบอยู่ 97 ตัวบ่งชี้และทุกตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) องค์ประกอบหลักด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบอยู่ 19 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบอยู่ 23 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบหลักด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบอยู่ 20 ตัวบ่งชี้ 4) องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาบุคลากร มี 4 องค์ประกอบอยู่ 19 ตัวบ่งชี้ 5) องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มี 3 องค์ประกอบอยู่ 16 ตัวบ่งชี้

คำสำคัญ : การพัฒนาตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ โรงเรียนมาตรฐานสากล

* นักศึกษาบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาภาวะผู้นำการจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประธานกรรมการที่ปรึกษา

*** รองศาสตราจารย์ ดร.มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ประธานกรรมการที่ปรึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to create and develop instructional leadership indicators for world-class standard secondary school administrators. 2) to assess concordance between instructional leadership indicators for world-class standard secondary school administrators and empirical data. The sample group of 260 respondents including school administrators, deputy directors of academic affairs, or persons who were assigned to be responsible for the academic affairs of world-class standard secondary schools, which were selected by using the sample size estimation of Krejcie and Morgan. The research instruments including a questionnaire and a focus group discussion record were used to identify the component framework and instructional leadership indicators for world-class standard secondary school administrators.

The research results were showed as follows.

The development of instructional leadership indicators for world-class standard secondary school administrators consisted of 5 principal components, 19 subcomponents, and 97 indicators. The indicators were significantly correlated with the empirical data: 1) Principal component regarding setting school directions consisted of 4 subcomponents and 19 indicators, 2) Principal component regarding developing curriculums and learning management consisted of 4 subcomponents and 23 indicators, 3) Principal component regarding building learning environment consisted of 4 subcomponents and 20 indicators, 4) Principal component regarding developing people consisted of 4 subcomponents and 19 indicators, and 5) Principal component regarding improving learner quality consisted of 3 subcomponents and 16 indicators.

Keywords: Development indicators, Instructional Leadership, World - Class Standard School

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุค ศตวรรษที่ 21 แต่ผลการติดตามการใช้ หลักสูตรพบว่า ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้

เกิดคุณภาพตามเจตนาرمณ์ของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้โดยเฉพาะ ทักษะและความสามารถที่จะพัฒนาตนเอง ไปสู่ความเป็นสากล ได้แก่ ทักษะและ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สร้างสรรค์ การแสดงทางความรู้ด้วยตนเอง ความสามารถด้านเทคโนโลยีและทักษะการ

ทำงานร่วมกับผู้อื่น ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ และจากรายงานผลการจัดการศึกษาซึ่งปรากฏในเอกสารและงานวิจัยของหน่วยงานต่าง ได้แก่ ผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) ผลการทดสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ของนักเรียนในภาครวมอยู่ในระดับต่ำ และมีการกระจายสูงยังไม่เป็นที่พึงพอใจ (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย, ๒๕๕๕, ๙) ผลจากโครงการการประเมินผลนักเรียนระดับนานาชาติ (PISA) ผลการประเมินโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ (TIMSS) (สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา, ๒๕๕๖, ๔-๕) พบว่าการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยยังมีปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนที่ต้องเร่งพัฒนา จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้สังคมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศสรุปและเชื่อว่าคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยเมื่อเทียบกับคุณภาพการศึกษาของนานาชาติยังอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นที่ต่างชาติมีต่อประเทศไทย ตลอดจนการลงทุนของต่างชาติในประเทศไทยมาก จึงจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงการศึกษาไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับการศึกษาของนานาชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นมาตรฐานการเร่งด่วนในการยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล เริ่มดำเนินการนำร่องในปีการศึกษา ๒๕๕๓ แต่ผลจากการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากล (ดิเรก วรรณะเดิร์และคณะ, ๒๕๕๔ อ้างถึงในสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, ๒๕๕๔, ๒๕-๒๗) พบว่า

การขับเคลื่อนโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลมีปัญหาในหลายด้าน จึงอาจกล่าวได้ว่า นโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้พิจารณาทบทวนจุดที่เป็นปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน มาตรฐานสากลและพัฒนาปรับปรุงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสำหรับโรงเรียนในโครงการ โดยเริ่มต้นใช้ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลจะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับกลไกหรือระบบบริหารจัดการของผู้มีอำนาจสูงสุดในสถานศึกษาคือ “ผู้บริหารสถานศึกษา” รุ่ง แก้วแดง (๒๕๔๖, ๑๓) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคตัวรุ่งที่ 21 ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง (Strong instructional leadership) เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความšeดวกร (facilitator) ที่เชี่ยวชาญ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมองอนาคตของสถานศึกษาและมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนนอกจากต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรมจริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้วจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ๒๕๕๓, ๑๓ อ้างถึงใน สุจิตา โซติกุญชร, ๒๕๕๗, ๙๑) Hughes and Ubben. (๑๙๘๙, ๕๒) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอน ต่อความสำเร็จสูงสุดของนักเรียนและต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน ภารกิจสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจึงต้องมุ่งเน้นกิจกรรม

ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักเรียนและผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการจากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่ายังไม่มีการพัฒนาตัวบ่งชี้บทบาทหรือพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทยและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อประเมินความสอดคล้องตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมุติฐานการวิจัย

ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ หรือครุที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานวิชาการ โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา

รุ่นที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน จาก 381 โรงเรียน รวมเป็น 762 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยใช้ตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, 608-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน จากนั้นดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เริ่มจากเลือกเครือข่ายการนิเทศการมัธยมศึกษาได้ 19 เครือข่าย ต่อมากำหนดจังหวัดและได้จำนวนจังหวัดตามเครือข่ายการนิเทศการมัธยมศึกษา กำหนดโรงเรียนเป็นรายจังหวัดตามเครือข่ายการนิเทศการมัธยมศึกษา โดยได้สัดส่วนตามจำนวนของประชากรและเลือกโรงเรียนโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ใช้วิธีการจับสลาก จนครบจำนวน 130 โรงเรียน เก็บข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการหรือครุที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานวิชาการ รวมทั้งสิ้น 260 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบย่อย 15 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ 63 ตัวบ่งชี้ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยองค์ประกอบเบื้องต้นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดร่าง

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคัดเลือกองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีความสอดคล้องกันตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และร่างตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ

ระยะที่ 2 การยืนยัน

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยเริ่มต้นจากจัดทำร่างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยองค์ประกอบเบื้องต้นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติ ความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องจำนวน 9 คน จัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ประสานงานและเชิญผู้ทรงคุณวุฒิประชุมสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณา ยืนยันร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปรับปรุงและเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษามีความเหมาะสม ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 การประเมิน ความสอดคล้ององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเริ่มต้นจากสุ่มรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ผ่านการพัฒนา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ระดับความเหมาะสม 5 ระดับ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 15 โรงเรียน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นซึ่งพบว่าการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.991 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งแบบสอบถามจำนวน 260 ชุด ทางไปรษณีย์ และได้ข้อมูลกลับคืนมา จำนวน 260 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมาณผลและวิเคราะห์หาค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย 97 ตัวบ่งชี้และทุกตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนด

ทิศทางของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 19 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจของโรงเรียนเพื่อดำเนินงานสู่มาตรฐานสากล (2) สื่อสารวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจของโรงเรียนผ่านสื่อที่หลากหลายให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจ (3) เป็นผู้ประสานสัมพันธ์ในการวางแผนและกำหนดแนวทางในการนำวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจสู่การปฏิบัติ (4) กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ค่านิยมและพันธกิจอย่างต่อเนื่อง 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (5) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (6) จัดทำแผนกลยุทธ์และนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล (7) จัดทำแผนปฏิบัติการให้เชื่อมโยง (alignment) กับเป้าหมายและมีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยน (8) กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง 3) การมุ่งเน้นกระบวนการ

ทำงาน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (9) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนให้ครบถ้วนทุกมิติ (10) จัดเวลาเรียนให้อีกต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน (11) จัดระบบงาน (work system) กระบวนการทำงาน (work process) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน (12) ทบทวนกระบวนการดำเนินงานและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 4) การมุ่งเน้นประสิทธิผล มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (13) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล (14) ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากลได้อย่างคล่องตัวตามสภาพความต้องการและจำเป็น (15) จัดระบบบริหารและสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันพร้อมใช้งานและเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (16) รวมรวมและถ่ายทอดความรู้ของบุคลากรไปใช้ในการสร้างนวัตกรรมและนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) ไปใช้จัดการเรียนการสอน (17) ประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน (18) สร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับท้องถิ่นภูมิภาค ระดับประเทศและนานาชาติ (19) ทบทวนและปรับปรุงผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 23 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ผู้บริหารการเปลี่ยนแปลง มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) รอบรู้ กว้างไกลในงานวิชาการ และนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ

เที่ยบเคียงมาตรฐานสากล (2) วิเคราะห์เชื่อมโยงงานไปสู่การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และบริหารความเสี่ยง (3) ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและบริหารจัดการทั่วทั้งองค์กร (4) สามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นเพื่อการสื่อสาร (5) วิจัยและใช้ผลการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เที่ยบเคียงมาตรฐานสากล (6) ประเมินผลการบริหารองค์กรอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีคุณภาพเที่ยบเคียงมาตรฐานสากล 2) การพัฒนาหลักสูตร มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (7) จัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล (8) พัฒนาหลักสูตรทางเลือกที่เที่ยบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากล หรือหลักสูตรความเป็นเลิศเฉพาะทาง ได้แก่ ดนตรี กีฬา หรือหลักสูตรด้านอาชีพ (9) จัดหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน (10) ส่งเสริมการจัดทำสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (independent study : IS) ใน การพัฒนานักเรียน (11) ปรับลดเนื้อหาแต่เพิ่มความเข้มข้นของเนื้อหาหรือกิจกรรมสาระสากล (12) ประเมินผลการใช้หลักสูตรตามมาตรฐานที่ร่วมกันกำหนดเพื่อการพัฒนา 3) การจัดการเรียนการสอน มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (13) ลดเวลาสอนเพิ่มเวลาให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (14) ใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บูรณาการกับทุกรายวิชา (15) จัดให้นักเรียนเรียนภาษาต่างประเทศที่ ๒ ตามความต้องด้วยความสนใจเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ (16) จัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้

คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ (17) ใช้ระบบการวัดและประเมินผลที่เน้นมาตรฐานการเรียนรู้และเที่ยบเคียงได้กับมาตรฐานสากล (18) กำกับติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 4) การพัฒนาคุณภาพแหล่งเรียนรู้ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (19) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ใหม่ให้มีคุณภาพเอื้อต่อการเรียนรู้ (20) จัดบริการแหล่งเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพทั่วถึงและคุ้มค่า (21) ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้มีสถานบันและองค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วนเป็นเครือข่ายร่วมส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเที่ยบเคียงมาตรฐานสากล (22) สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (23) ติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.3. ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การจัดความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐาน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) จัดจำนวนนักเรียนต่อห้องให้เหมาะสมและปรับภาระงานสอนของครูตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่สากล (2) พัฒนาระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตความเร็วสูงเชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ของโรงเรียนเพื่อการเข้าถึงข้อมูลและบริการต่าง ๆ (3) จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่ทันสมัยและมีคุณภาพเที่ยบเคียงมาตรฐานสากลสำหรับจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ (4) พัฒนาการใช้ระบบห้องเรียนคุณภาพ(quality classroom system) (5) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐาน 2)

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (6) ควบคุมเวลาเรียนและแสดงให้เห็น ว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญ (7) จัด บรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และจัด สิ่งแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อยมีความ ปลอดภัย (8) จัดให้มีการสื่อสารสองทางเพื่อ เสริมสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ (9) ประ ภาคแสดงความยินดีเมื่อมีความสำเร็จ หรือความเป็นเลิศทางวิชาการของ สถานศึกษา (10) ประเมินความพึงพอใจเพื่อ ปรับปรุงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 3) สร้างสัมพันธภาพที่ดี มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (11) ให้ข้อมูลกำลังใจเพื่อสร้างแรงจูงใจในการ ทำงานกับครูและนักเรียน (12) แสดงความ สนับสนุนกับนักเรียนครูและผู้ปกครองและให้ โอกาสทุกคนเข้าพบปะพูดคุยได้ง่าย (13) ประ سانชุมชนสนับสนุนโรงเรียนให้ประสบ ผลสำเร็จทางวิชาการ (14) สนับสนุนและ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนที่สำคัญกับ โรงเรียนอย่างจริงจัง (15) ประเมินความพึง พอใจในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน เพื่อปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง 4) การ แลกเปลี่ยนความคิดและสะท้อนผลงาน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (16) สังเกตการสอนใน ห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง (17) จัดประชุมหลัง สังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อน กลับเพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอน (18) ใช้ข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อสะท้อนผลการ สอนของครู (19) แลกเปลี่ยนและแบ่งปัน ประสบการณ์ด้านการสอนเพื่อหาวิธีการ ปฏิบัติที่เป็นเลิศ (20) สนองตอบต่อความ คิดเห็นและความต้องการของครูโดยเร็ว

1.4. ด้านการพัฒนาบุคลากร

ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบอยู่ 19 ตัวบ่งชี้

คือ 1) การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน

มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) วิเคราะห์ความ ต้องการครูด้านอัตรากำลังและจัด ความสามารถสอนคล้องกับพันธกิจ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ (2) วางแผนอัตรากำลัง อย่างเพียงพอและสามารถตอบสนองระดับ ความต้องการที่เปลี่ยนแปลง (3) จัด สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยตาม มาตรฐานที่กำหนดเพื่อสนับสนุนให้บุคลากร ทำงานบรรลุผลสำเร็จ (4) ประเมินความพึง พอใจของบุคลากรต่อสภาพแวดล้อมในการ ทำงาน 2) การพัฒนาสมรรถนะครูและ บุคลากร มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (5) พัฒนาครู และบุคลากรให้มีขีดความสามารถสามารถตระตาม ความต้องการของโรงเรียนและมีทักษะข้าม สายงาน (6) เพิ่มสมรรถนะครูและบุคลากรใน การทำวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการ สอนอย่างต่อเนื่อง (7) ประสานงานกับ สถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศหรือ หน่วยงานอื่นเพื่อจัดโครงการพัฒนาครูและ บุคลากร (8) พัฒนาครูและบุคลากรให้เป็น ผู้นำทางวิชาการและมีศักยภาพในการสืบ ทอดตำแหน่ง (9) ประเมินประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพการพัฒนาสมรรถนะครูและ บุคลากรเพื่อมุ่งเน้นการปฏิบัติงานจริง 3) การนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (10) ส่ง เสริมให้ครูสังเกตการสอนและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (11) ติดตาม การทำงานของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิด ประสิทธิผลทางการสอน (12) ส่งเสริมให้ครู ใช้ความรู้และทักษะใหม่ๆในการปฏิบัติงาน

(13) ส่งเสริมให้ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) เผยแพร่ผลงาน ทั้งระบบออนไลน์ (online) และระบบออฟไลน์ (offline) (14) นิเทศและประเมินผลด้านการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ 4) การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (15) ร่วมกับครุภัณฑ์การสอนและการประเมินผลการปฏิบัติงาน (16) ส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนกับเครือข่ายร่วมพัฒนา ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ (17) ร่วมวางแผนกับครุภัณฑ์การสอนและเป้าหมายการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (18) สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูให้เทียบเคียงมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง (19) ประเมินติดตามความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง

1.5. ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 16 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การพัฒนาผลลัมภ์ที่ทางการเรียน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) วิเคราะห์ผลลัมภ์ที่ทางการเรียนของนักเรียนอย่างเป็นระบบ (2) วิเคราะห์สาเหตุที่ผลลัมภ์ที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง (3) แจ้งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลลัมภ์ที่ให้ครูและนักเรียนทราบ (4) รายงานผลลัมภ์ที่ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกราย (5) วางแผนปรับปรุงแก้ไขสาเหตุที่ทำให้ผลลัมภ์ที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง 2) การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (6) วิเคราะห์ความแตกต่างด้านศักยภาพของนักเรียน (7) กำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ (8) จัดกิจกรรมการ

เรียนเน้นทักษะและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 (9) พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นศิษยากร วิชาการ สื่อสารสังคมฯ ล้านนาทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (10) ประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนทุกระยะ (11) ปรับปรุงวิธีการพัฒนานักเรียนเพื่อให้มีศักยภาพเป็นพลโลก 3) การรับฟังเสียงนักเรียน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (12) จัดช่องทางหลากหลายรูปแบบเพื่อรับฟังข้อร้องเรียนของนักเรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (13) สำรวจความคาดหวังของนักเรียนและผู้มีส่วนได้เสียต่อหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และบริการอื่นๆ ของโรงเรียน (14) ประเมินความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของนักเรียน และผู้มีส่วนได้เสียกับการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยวิธีที่ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (15) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจหรือประเมินเพื่อมั่นใจว่าให้สารสนเทศที่ถูกต้องนำไปใช้ได้ตรงตามความต้องการ (16) ดำเนินการสนองตอบโดยเร็วและให้ได้กัว่ความคาดหวังของนักเรียนและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อสร้างศรัทธาและความผูกพันต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา พบร่วมกันแล้วความเห็นจะต้องสูงสุดของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา คือ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเทียบเคียงมาตรฐานสากล ($\bar{X} = 4.60$) โดยมีความ

เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิจัยและนักการศึกษาหลายคน ได้แก่ Hoy and Hoy (2003, 313) กล่าวว่า การกำหนดทิศทางเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล และผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง และ Bossert. (1988, 336-337) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องเน้นที่เป้าหมาย ผลผลิตและต้องส่งเสริมความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยกำหนดเป้าหมายทางการเรียนการสอนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุผลตามมาตรฐานเหล่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากว่าเป้าหมายเป็นผลลัพธ์ของการดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมายเป็นบทบาทสำคัญของผู้มีอำนาจสูงสุดนั้นคือผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร วิธีการกำหนดเป้าหมายที่มีประสิทธิผลคือการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ทุกคนได้ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมเป็นเจ้าของ เพื่อเป็นแรงจูงใจและเพื่อผลการปฏิบัติงานไปสู่ความสำเร็จและผู้บริหารต้องมีทักษะในการสื่อสารเป้าหมายให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้และเข้าใจถึงกลยุทธ์ กระบวนการขั้นตอน วิธีการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จได้ความสำเร็จของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลจะพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนด (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2555, 14)

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบร่วมค่าเฉลี่ย

ความเหมาะสมสูงสุดของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา คือจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ($\bar{X} = 4.61$) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิจัยและนักการศึกษาหลายคน ได้แก่ Hallinger (1992, 118) กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ร่วมกับครุ丹เนินการปรับปรุงงานวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากงานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการให้บริการทางวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของนักเรียน ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ตลาดแรงงานต้องการคนที่มีศักยภาพหลายด้านทั้งความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และคุณลักษณะการเป็นพลโลก การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนจึงต้องปรับให้มีความเป็นสากลมากขึ้น (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2555, 4) ดังนั้น การจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลจึงต้องมีรายวิชาที่หลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน ทางด้านสติปัญญา ความสามารถและความสนใจเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพและส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, 35) กล่าว

ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพ การใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, 29) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาและใช้หลักสูตรระดับสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นตัวจาร์สำคัญในการกระตุ้นและซักนำให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามต้องการ

3. ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่าค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสมสูงสุดของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา คือประกาศแสดงความยินดีเมื่อมีความสำเร็จหรือความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดคือประกาศแสดงความยินดีเมื่อมีความสำเร็จหรือความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา นั่นคือการสร้างบรรยากาศเชิงวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิจัยและนักการศึกษาหลายคน ได้แก่ Glickman; et al. (1998, 12) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาระดับต้นจะต้องแสดงบทบาทกระตุ้นและพัฒนาในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา Hallinger ;& Murph.(1985, 221-224) กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดบรรยากาศเพื่อการเรียนรู้มีหลากหลายวิธีการ การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครุ (providing incentives

for Teachers) การจัดบรรยากาศเชิงบวก ด้านการเรียนรู้ รวมทั้งการให้รางวัลและการยอมรับการทำงานของครุเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาจะทำให้บรรยากาศของการทำงานดีขึ้น การให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานอาจไม่ใช่เงินแต่เป็นคำชูเชิญหรือการประกาศให้สังคมรับทราบโดยการอุปใบประกาศนียบัตรหรือให้รางวัลอย่างเป็นทางการ สอดคล้องกับ Purkey and Smith (1983, 234) กล่าวว่าการให้ชัยชนะใจเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักรู้อยู่เสมอเมื่อมีความสำเร็จเกิดขึ้น ต้องแสดงการรับรู้ความสำเร็จทางวิชาการ ทำให้ครุมีความรู้สึกถึงความมั่นคงของอาชีพและเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากว่าบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จะทำให้ครุผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบต่อความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลจึงต้องส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้เชิงวิชาการ พัฒนาสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอนและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทั่วทั้งองค์กรอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่าค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสมสูงสุดของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา คือ ส่งเสริมให้ครุใช้ความรู้และทักษะใหม่ๆในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.51$) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดคือส่งเสริมให้ครุใช้ความรู้และ

ทักษะใหม่ๆในการปฏิบัติงานหรือการจัดการเรียนการสอนนั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิจัยและนักการศึกษาหลายคนได้แก่ จำรุ่ง จันทวนิช (2547, 7-8) กล่าวว่า คุณภาพการสอนของครูขึ้นอยู่กับโอกาสที่ครูได้รับการพัฒนา หากครูมีทักษะความรู้ทางวิชาการดีก็จะส่งผลกับการเรียนรู้ของนักเรียน McEwan (2003, 108) กล่าวว่า การสอนที่ดี มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ครุทุกคนต้องพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญใหม่ๆ ในการตอบสนองต่อนวัตกรรมทางด้านหลักสูตรและการประเมินผลที่หลากหลาย ทั้งนี้เนื่องจากว่า ครูเป็นกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารยุคปัจจุบันต้องทำงานเชิงรุกเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูอย่างต่อเนื่อง ให้ครูนำความรู้ความสามารถมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด จากการปฏิรูปการศึกษาโดยปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนส่งเสริมให้ครูใช้ความรู้และทักษะใหม่ๆในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความสุขในการเรียน มีธรรมาภิบาลการเรียนรู้ที่ดี ได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ ฝึกเผชิญปัญหาและหาทางแก้ไขด้วยตนเองจะทำให้เติบโตเป็นพลโลกที่มีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจและสติปัญญาสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน พบร่วมค่าเฉลี่ยความหมายสมสูงสุดของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา คือ รายงานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกราย ($\bar{X} = 4.50$) โดยมีความหมายสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ รายงานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกราย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิจัยและนักการศึกษาหลายคน ได้แก่ Hoy and Hoy (2003, 87) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่เป็นประจำ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์นั้นต้องรู้จักใช้แหล่งข้อมูลหลากหลายเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน การตัดสินใจทุกระดับจะต้องอาศัยข้อมูลที่ตรงกับปัญหา เจ้าหน้าที่สามารถใช้ข้อมูลเพื่อช่วยผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลและตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นนโยบายและหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากว่า นักเรียนเป็นผลผลิตของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องใส่ใจอย่างจริงจังและให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะสำหรับโลกอนาคตและมีความรู้ความสามารถสำหรับการแข่งขันในเวทีสากล คุณภาพของผู้เรียนเกิดจากความร่วมมือของทุกๆฝ่าย ได้แก่ ความเอาใจใส่ของพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน ระบบการบริหารที่ได้มาตรฐานและระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ การรายงานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาเพื่อให้เห็นความก้าวหน้าของผู้เรียนหรือเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางใน

การปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และเป็นการ
سانสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการ
ศึกษาวิจัยไปใช้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย 97 ตัวบ่งชี้ จึงขอเสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาควรให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. จากผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 97 ตัวบ่งชี้ จึงขอเสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ควรนำตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

ระดับมัธยมศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

3. จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา มี 5 ด้านคือ ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาคุณภาพนักเรียน จึงขอเสนอแนะว่าหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบดูแลโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาตามองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

4. จากผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 19 องค์ประกอบย่อย 97 ตัวบ่งชี้ จึงขอเสนอแนะว่าหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบดูแลโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา ควรนำผลการวิจัยดังกล่าวไปศึกษารายละเอียดเพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่

จะดำเนินการให้สำเร็จตามที่ต้องการ สำเร็จตามที่ต้องการ สำเร็จตามที่ต้องการ สำเร็จตามที่ต้องการ

สถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย
ครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา

2. ควรศึกษาในเชิงลึกถึงการสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับ

มัธยมศึกษา

3. ควรมีการวิจัยเชิงประเมินและติดตามผลการนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปใช้ในการประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

รุ่ง แก้วแดง. (2546). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษา: ผู้บริหาร (การศึกษา) มีอาชีพ. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย. (2554) มัธยมศึกษา yuic ใหม่สู่มาตรฐานสากล 2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

(2555) แนวทางการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุจิตา ใจดีกุญชร. (2557, มกราคม–มิถุนายน). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-ประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3. วารสารนักบุตรบริหารศูนย์, 7(1), 91.

อํารุณ จันทวนิช. (2547). แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ. กรุงเทพฯ: พิริกวานกราฟฟิค.

Bossert, S. T. (1988). School effects. In N. J. Boyan (Ed.), *Handbook of research on educational administration*. New York: Longman.

Fox, Robert S. & Other. (1973). *School climate improvement : A challenge to the school administrator*. Phi Delta Kappa: Bloomington Ind.

Glickman, D. Carl; & Others. (1998). *Supervision of instructional : Developmental approach* (4th ed). Boston: Allyn & Bacon A Viacom Company.

Hallinger, P. (1992). The evolving role of American principals: From managerial to instructional to transformational leader. *Journal of Educational Administration*, 30(3), 35-48.

Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *The Elementary School Journal*, 8(6), 221-224

Hoy, A. W., & W. K. Hoy. (2003). *Instructional leadership : A learning - centred guide*. Boston: Allyn and Bacon.

Hughes, L., and Ubben, G. (1989). *The elementary principal's handbook*. Boston, MA : Allyn and Bacon.

Krejcie, Robert V. and Morgan, E. W. (1970). *Education and psychological measurement*. Minnesota: Minnesota University .

McEwan, Elaine K. (2003). *7 Steps to effective instructional leadership*. (2nd) Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Purkey, S. & Smith, M. (1983). Effective schools: A review. *The Elementary School Journal*, 83 (4), 427-452